

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน

ดนตรี - นาฏศิลป์

ป. ๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

พิมพ์ครั้งที่ ๑

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

ISBN : 978-616-606-047-8

รหัสสินค้า ๑๑๑๕๐๔๔

ผู้เรียบเรียง

รศ.ประทีป นกปี

นางศศิธร นกปี

ผู้ตรวจ

นายประคอง เอี่ยมศิริ

นางสาวสุนิสา รังสิพัตติกุล

ผศ.ดร.มานิช บุญทองเล็ก

บรรณาธิการ

นายบุญเกลื้อ อยู่สงค์

รศ.ดร.ประจักษ์ ไผ่เจริญ

A* อักษร

www.aksorn.com

จัดพิมพ์และจำหน่ายทั่วประเทศโดย

บริษัท อักษรเจริญทัศน์ อจก. จำกัด

142 ถนนตะนาว เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200

โทร. 0 2622 2999 (อัตโนมัติ 20 คู่สาย)

เว็บไซต์: บริษัท ไทยรับเกล้า จำกัด โทร. 0 2903 9101-6

คำนำ

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน **ดนตรี-นาฏศิลป์ ป.๑** เล่มนี้ จัดทำขึ้นสำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โดยดำเนินการจัดทำให้สอดคล้องตามกรอบของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ทุกประการ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบของดนตรีและนาฏศิลป์ กล้าที่จะแสดงออกทางดนตรีและนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ ชื่นชมและถ่ายทอดความรู้สึกทางดนตรีและนาฏศิลป์ได้อย่างอิสระ สามารถวิพากษ์ วิเคราะห์งานดนตรีและนาฏศิลป์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ยังทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญในการที่จะรักษาและสืบทอดศิลปะการแสดงดนตรีและนาฏศิลป์ที่จัดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติให้คงอยู่สืบไป

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน **ดนตรี-นาฏศิลป์ ป.๑** เล่มนี้ มี ๕ หน่วยการเรียนรู้ ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. ตัวชี้วัดประจำหน่วยการเรียนรู้ ระบุตัวชี้วัดระหว่างทางและ**ตัวชี้วัดปลายทาง**ที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่สถานศึกษาสามารถนำไปปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล
๒. **สาระสำคัญ** แก่นความรู้ที่เป็นความรู้ ความเข้าใจคงทนติดตัวผู้เรียน
๓. **เนื้อหา** ครบตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ นำเสนอเหมาะสมกับการเรียนการสอนในแต่ละระดับชั้น
๔. **กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)** มุ่งหมายให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และลงมือปฏิบัติจริง สร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง มีความสุขในการเรียนรู้ พร้อมทั้งพัฒนาการเรียนรู้จนเต็มศักยภาพตามความถนัดและความสนใจ รวมถึงได้ฝึกการสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกับเพื่อนในขณะปฏิบัติกิจกรรม และบรรลุสมรรถนะสำคัญทั้ง ๕ ด้าน

คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน **ดนตรี-นาฏศิลป์ ป.๑** เล่มนี้ จะเป็นสื่อการเรียนการสอนที่อำนวยความสะดวกต่อการเรียนดนตรี-นาฏศิลป์ เพื่อให้สัมฤทธิ์ผลตามมาตรฐานตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ทุกประการ

คณะผู้จัดทำ



คำชี้แจงการใช้สื่อ



ตัวชี้วัดประจำหน่วยการเรียนรู้
ระบุตัวชี้วัดระหว่างทางและ**ตัวชี้วัดปลายทาง**ที่สอดคล้องกับเนื้อหา

เนื้อหา

ครบตามหลักสูตรแกนกลางฯ พุทธศักราช ๒๕๕๑ นำเสนอเหมาะสมกับการเรียนการสอน ในแต่ละระดับชั้น



สาระสำคัญ

แก่นความรู้ที่เป็นความเข้าใจคงทนติดตัวผู้เรียน

กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

มอบหมายให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้พัฒนาศักยภาพตามความถนัด ความสนใจ และเกิดสมรรถนะสำคัญ



คำถามชวนคิด

คำถามที่กระตุ้นให้ผู้เรียนฝึกฝนทักษะการคิด



คำถามบูรณาการสู่ชีวิต

คำถามที่ให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน



หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

ดนตรีน่ารู้

- บทที่ ๑ กำเนิดเสียง
บทที่ ๒ ลักษณะของเสียงและจังหวะ

๑

๒

๓



หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒

สนุกกับกิจกรรมดนตรี

- บทที่ ๑ กิจกรรมการร้องเพลง
บทที่ ๒ กิจกรรมเข้าจังหวะ

๑๒

๑๓

๒๒



หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓

ดนตรีกับชีวิต

- บทที่ ๑ เพลงในชีวิตประจำวัน
บทที่ ๒ บทเพลงท้องถิ่น

๓๓

๓๔

๔๕



หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔

นาฏศิลป์พื้นฐาน

- บทที่ ๑ นาฏยศัพท์เบื้องต้น
บทที่ ๒ การแสดงบทบาทสมมติ
บทที่ ๓ ภาษาท่าทางนาฏศิลป์ไทย

๕๐

๕๑

๕๖

๖๒



หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕

กิจกรรมนาฏศิลป์

- บทที่ ๑ การละเล่นของเด็กไทย
บทที่ ๒ การชมการแสดงและนาฏศิลป์ไทย

๖๗

๗๐

๗๗



ตัวชี้วัดประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

เมื่อเรียนจบหน่วยการเรียนรู้นี้ ผู้เรียนจะมีความรู้ความสามารถต่อไปนี้

๑. รู้ว่าสิ่งต่าง ๆ สามารถก่อให้เกิดเสียงที่แตกต่างกัน (มฐ. ศ ๒.๑ ป.๑/๑)

๒. บอกลักษณะของเสียงดัง-เบา และความช้า-เร็วของจังหวะได้ (มฐ. ศ ๒.๑ ป.๑/๒)

กิจกรรม นำสู่การเรียนรู้



สาระสำคัญ

เสียงมีแหล่งกำเนิดจากธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งจะมีลักษณะของเสียงที่แตกต่างกันไปตามแหล่งกำเนิดของเสียงนั้น ๆ



๑ แหล่งกำเนิดเสียง

เสียงต่าง ๆ ที่เราได้ยินมีที่มาจากแหล่งกำเนิดเสียงที่ต่างกัน จึงมีลักษณะเสียงที่ไม่เหมือนกัน แหล่งกำเนิดเสียงแบ่งเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

๑. เสียงจากธรรมชาติ

เป็นเสียงที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ อาจเป็นเสียงของสัตว์ เช่น เสียงนกร้อง เสียงแมว์ร้อง ฯลฯ หรือเสียงของปรากฏการณ์ธรรมชาติ เช่น เสียงลมพัด เสียงฟ้าร้อง ฯลฯ



๒. เสียงจากการกระทำของมนุษย์และสิ่งประดิษฐ์

เป็นเสียงที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การตี การเป่า การดีด การสี และเกิดจากสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น

เสียงจาก

การกระทำของมนุษย์

การกระทำบางอย่างของมนุษย์ทำให้เกิดเสียงได้ เช่น การตี การเป่า การดีด การสี ซึ่งการกระทำเหล่านี้เป็นต้นกำเนิดของเสียงดนตรี



เสียงจาก

สิ่งประดิษฐ์

สิ่งประดิษฐ์บางอย่างสามารถทำให้เกิดเสียงได้ เช่น นกหวีด ประทัด เครื่องจักร แตรรถยนต์ โทรศัพท์เคลื่อนที่



๒ สีสันของเสียง

สีสันของเสียง หมายถึง คุณลักษณะของเสียงที่เกิดจากแหล่งกำเนิดเสียงที่แตกต่างกัน ซึ่งคุณลักษณะของเสียงดังกล่าว ทำให้เกิดความรู้สึกที่ต่างกันอีกด้วย



มนุษย์นำความรู้เรื่องสีสันของเสียงมาใช้ร้องเพลงและเล่นดนตรี โดยใช้เครื่องดนตรีชนิดต่าง ๆ มาบรรเลงผสมผสานกันจนเกิดเป็นเสียงเพลงที่ไพเราะ และมีความกลมกลืนกัน ทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกแตกต่างกันไป

คำถาม ขวนคิด



- ๑ ภายในบริเวณบ้านของนักเรียนมีเสียงใดบ้างที่เป็นเสียงจากธรรมชาติ และมีเสียงใดบ้างที่เป็นเสียงจากการกระทำของมนุษย์และสิ่งประดิษฐ์
- ๒ นักเรียนมีวิธีการจำแนกเสียงที่ฟังว่ามาจากแหล่งกำเนิดเสียงต่าง ๆ ได้อย่างไร

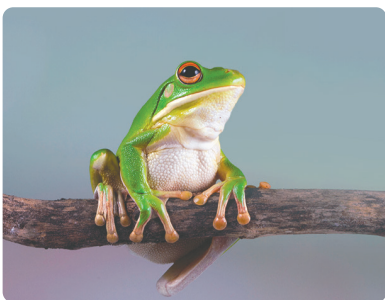
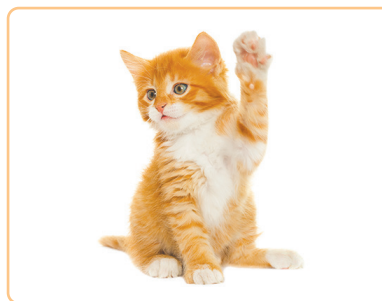
คำถาม ขวนคิด



- ๑ เสียงใดที่ฟังแล้วเกิดความรู้สึกตกใจ เพราะเหตุใด
- ๒ เสียงใดที่ฟังแล้วเกิดความรู้สึกเพลิดเพลินใจ เพราะเหตุใด
- ๓ นักเรียนคิดว่าเสียงร้องของแมวกับเสียงคำรามของเสือให้ความรู้สึกที่แตกต่างกันอย่างไร

ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

๑. แบ่งกลุ่ม ร่วมกันสืบค้นลักษณะเสียง แล้วเลียนเสียงตามสิ่งที่เห็นในภาพ พร้อมแสดงท่าทางประกอบ จากนั้นออกมาแสดงหน้าชั้นเรียน โดยให้เพื่อนกลุ่มอื่นร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลียนเสียงและท่าทางว่ามีความถูกต้องและสวยงามหรือไม่



๒. แบ่งกลุ่ม แบ่งหน้าที่กันสำรวจเสียงรอบตัวในสถานที่ต่าง ๆ จากนั้นบันทึกลักษณะของเสียงลงในตาราง และออกมานำเสนอสถานที่ เสียง และลักษณะของเสียงหน้าชั้นเรียน โดยให้เพื่อนกลุ่มอื่นแสดงความคิดเห็นและร่วมกันสรุปข้อมูลเกี่ยวกับเสียงและลักษณะของเสียง

สถานที่	เสียง	ลักษณะของเสียงที่ได้ยิน
	ตัวอย่างตารางบันทึกเสียง	

คำถาม

บูรณาการสู่ชีวิต

๑. ลักษณะของเสียงที่แตกต่างกันทำให้เกิดประโยชน์อย่างไร
๒. หากได้ยินเสียง “โครม” นักเรียนคิดว่าเป็นเสียงของสิ่งใด เพราะเหตุใดจึงคิดเช่นนั้น

กิจกรรม นำสู่การเรียนรู้



นักเรียนรู้จักเครื่องดนตรี
อะไรบ้างที่มีเสียงและ
วิธีการเล่นคล้ายกับ
เครื่องดนตรีในภาพ

สาระสำคัญ

เสียงต่าง ๆ มีคุณสมบัติและลักษณะหลายประการ ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามแหล่งกำเนิดเสียง

A photograph of two young girls in a classroom. The girl on the left, wearing a pink and white polka-dot shirt, is whispering into the ear of the girl on the right. The girl on the right, wearing a yellow shirt, is smiling broadly. They are sitting at a desk with an open book. In the background, there is a green chalkboard with some faint writing.

A photograph of two young girls playing recorders. The girl on the left is wearing a white short-sleeved shirt with a ruffled collar and three red buttons. The girl on the right is wearing a bright blue short-sleeved polo shirt. Both girls are holding black recorders with white keys and mouthpieces, and they appear to be in the middle of playing. The background is a plain, light-colored wall.

A young woman with dark hair in a bun, wearing a denim jacket and a backpack, is shouting or cheering with her hands near her mouth. She is looking upwards and to the right. The background is a solid light blue.

A group of men in blue traditional clothing are performing a drum dance. They are barefoot and wearing headbands. The drums are large and decorated with red and green patterns. They are playing the drums in a synchronized manner.

ความดังและความเบาของเสียงถูกนำมาใช้ในการเล่นดนตรี ทำนองเพลงในแต่ละเพลงมักจะมีระดับเสียงดังและเสียงเบาต่างกัน ซึ่งจะช่วยให้เพลงสื่ออารมณ์กับผู้ฟังและมีความไพเราะมากขึ้น

คำถาม **ชวนคิด**

- 

จังหวัดนครไทย 

คำถาม **ชวนคิด** 

- 6

ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

แบ่งกลุ่ม ฝึกร้องเพลงและตบมือตามจังหวะเพลงที่กำหนดให้ แล้วร่วมกันสร้างสรรค์เสียงและจังหวะให้มีความดัง-เบา ช้า-เร็ว และคิดทำทางประกอบเพลง จากนั้นออกมาพูดนำเสนอแนวคิดในการสร้างสรรค์และนำเสนอบทเพลงให้เพื่อนชมหน้าชั้นเรียน โดยให้เพื่อนกลุ่มอื่นร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำเสนอของนักเรียน

เพลงรำวงลอยกระทง

เนื้อร้อง แก้ว อัจฉริยะกุล

ทำนอง เอื้อ สุนทรสนาน

วันเพ็ญเดือนสิบสอง

น้ำกีนองเต็มตลิ่ง

เราทั้งหลายชายหญิง

สนุกกันจริงวันลอยกระทง

ลอย ลอยกระทง

ลอย ลอยกระทง

ลอยกระทงกันแล้ว

ขอเชิญน้องแก้วออกมารำวง

รำวงวันลอยกระทง

รำวงวันลอยกระทง

บุญจะส่งให้เราสุขใจ

บุญจะส่งให้เราสุขใจ



โน้ตเพลงรำวงลอยกระทง

	วัน เพ็ญ	เดือน	สิบ สอง	น้ำ	ก็ นอง	เต็ม	ดลิ่ง
- - - -	- ช - ช	- ม - ช	- ล - ด	- - - ร	- ด - ล	- - - ช	- - - ม
เรา	ทั้ง หลาย	ชาย	หญิง	ส นุก	กัน จริง	วัน ลอย	กระ ทง
- - - ช	- ล - ด	- - - ล	- ด - -	- ช - ล	- ด - ร	- ด - ล	- ช - ช
	ลอย	ลอย	กระ ทง		ลอย	ลอย	กระ ทง
- - - -	- - - ด	- - - ด	- - ด ด	- - - -	- - - ช	- - - ช	- - ช ช
ลอย	กระ ทง	กัน	แล้ว	ขอ เชิญ	น้อง แก้ว	ออก มา	รำ วง
- - - ด	- - ด ด	- - - ร	- ม - -	- ม - ร	- ด - ล	- ช - ล	- ด - ร
	ร้าง	วัน ลอย	กระ ทง		ร้าง	วัน ลอย	กระ ทง
- - - -	- - - ม	- ม - ม	- - ม ม	- - - -	- - - ด	- ด - ด	- - ด ด
บุญ	จะ ส่ง	ให้ เรา	สุข ใจ	บุญ	จะ ส่ง	ให้ เรา	สุข ใจ
- - - ด	- ล - ช	- - ล ด	- ล - ด	- - - ด	- ล - ช	- - ล ด	- ล - ด

เพลงงามแสงเดือน

เนื้อร้อง เกลิม เศวตนันท์

ทำนอง มนตรี ตราโมท

งามแสงเดือนมาเยือนส่องหล้า

งามไพบ้หน้าเมื่ออยู่วงรำ

งามแสงเดือนมาเยือนส่องหล้า

งามไพบ้หน้าเมื่ออยู่วงรำ

เราเล่นเพื่อสนุก

เปลื้องทุกข์วายระกำ

ขอให้เล่นเพื่อนรำ

เพื่อสามัคคีเอย



โน้ตเพลงงามแสงเดือน

งาม	แสง เดือน	มาเยือน	ส่องหล้า	งาม	ไพบ้หน้า	เมื่ออยู่	วงรี
- ช ช ช	ล ด - ล	- ช ช ช	- ม ช ม	- - ช ร	ม ร ด ล	ด ล ช ล	- ด ด ด
งาม	แสง เดือน	มาเยือน	ส่องหล้า	งาม	ไพบ้หน้า	เมื่ออยู่	วงรี
- ช ช ช	ล ด - ล	- ช ช ช	- ม ช ม	- - ช ร	ม ร ด ล	ด ล ช ล	- ด ด ด
	เรา เล่น	เพื่อ	สนุก		เปลื้อง ทุกข์	วาย	ระ กำ
- - - -	- ช - ม	- - ช ร	ม ร ด ล	- - - -	- ด - ม	ร ม ช ม	ร ด - ร
ขอ	ให้	เล่น	เพื่อนรำ	เพื่อ	สา	มัตติ	เออ
- - ด ร	ม ร ด ล	ด ล ช ล	ด ม ด ร	ม ร ด ล	- ช - ด	- ล ช ม	- ร - ด

คำถาม

บูรณาการสู่ชีวิต

- ในชีวิตประจำวันนักเรียนใช้เสียงดังและเสียงเบาในเรื่องใดบ้าง
- หากต้องเลือกใช้อุปกรณ์เคาะตามจังหวะเพลง นักเรียนจะเลือกใช้สิ่งใด เพราะเหตุใด
- หากต้องเลือกเพลงเพื่อใช้ประกอบการเต้นแอโรบิก นักเรียนจะเลือกเพลงที่มีจังหวะอย่างไร เพราะเหตุใด

สนุกกับกิจกรรมดนตรี



ตัวชี้วัดประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ ๒

เมื่อเรียนจบหน่วยการเรียนรู้นี้ ผู้เรียนจะมีความรู้ความสามารถต่อไปนี้

1. ท่องบทกลอน ร้องเพลงง่าย ๆ ได้ (มฐ. ศ ๒.๑ ป.๑/๓)
๒. มีส่วนร่วมในกิจกรรมดนตรีอย่างสนุกสนาน (มฐ. ศ ๒.๑ ป.๑/๔)

บทที่

๑

กิจกรรมการร้องเพลง

กิจกรรม นำสู่การเรียนรู้



สาระสำคัญ

การฝึกอ่านบทกลอนหรือเนื้อเพลงที่ถูกต้อง จะช่วยให้เรียนรู้เรื่องจังหวะ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการขับร้องเพลงได้ดี

เตรียมตัวร้องเพลง

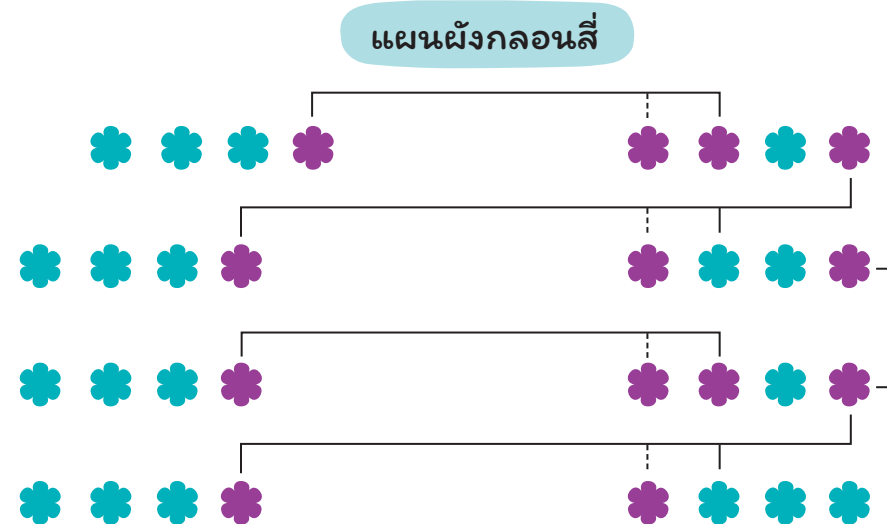
การเตรียมตัวร้องเพลงต้องเริ่มจากฝึกร้องเพลง โดยฝึกอ่านบทกลอน เพราะการฝึกอ่านบทกลอนเป็นการฝึกขับร้องเพลงอย่างหนึ่ง แต่บทกลอนจะไม่มีทำนองเพลงเหมือนกับเพลงทั่วไป และมีลักษณะเหมือนเสียงสวดมนต์ ซึ่งประโยชน์ของการฝึกอ่านบทกลอน มีดังนี้

- ช่วยฝึกออกเสียงได้ชัดเจน
- ช่วยฝึกการแบ่งคำ
- ช่วยฝึกแบ่งวรรคตอนได้ถูกต้อง

ในระดับชั้นนี้ควรเรียนรู้บทกลอนประเภทกลอนสี่ เพื่อจะได้ฝึกออกเสียงได้ถูกจังหวะ

กลอนสี่

เป็นคำประพันธ์ประเภทกลอน บทกลอนมีหลักกำหนดไว้ ดังนี้



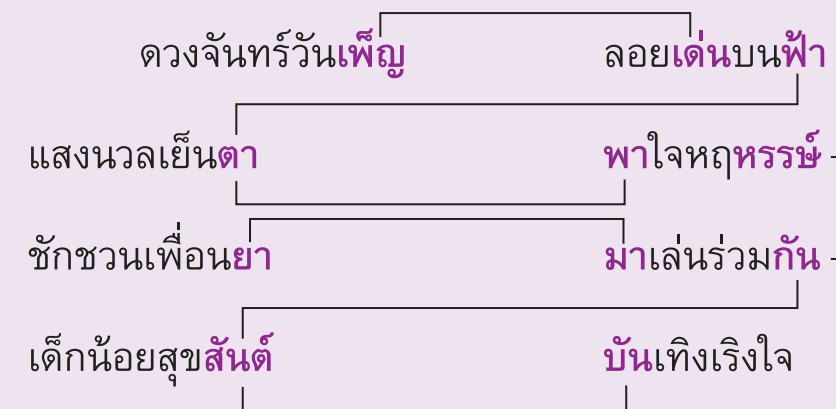
กลอน ๑ บท ประกอบด้วย ๒ บาท ใน ๑ บาท มี ๒ วรรค วรรคละ ๔ คำ

หมายเหตุ

- กำหนดให้ หรือ แทนพยางค์ ๑ พยางค์
- เส้น ——— แสดงตำแหน่งของคำที่สัมผัสคล้องจองกัน
- เส้น แสดงตำแหน่งของคำที่ผ่อนผันให้สัมผัสคล้องจองกัน

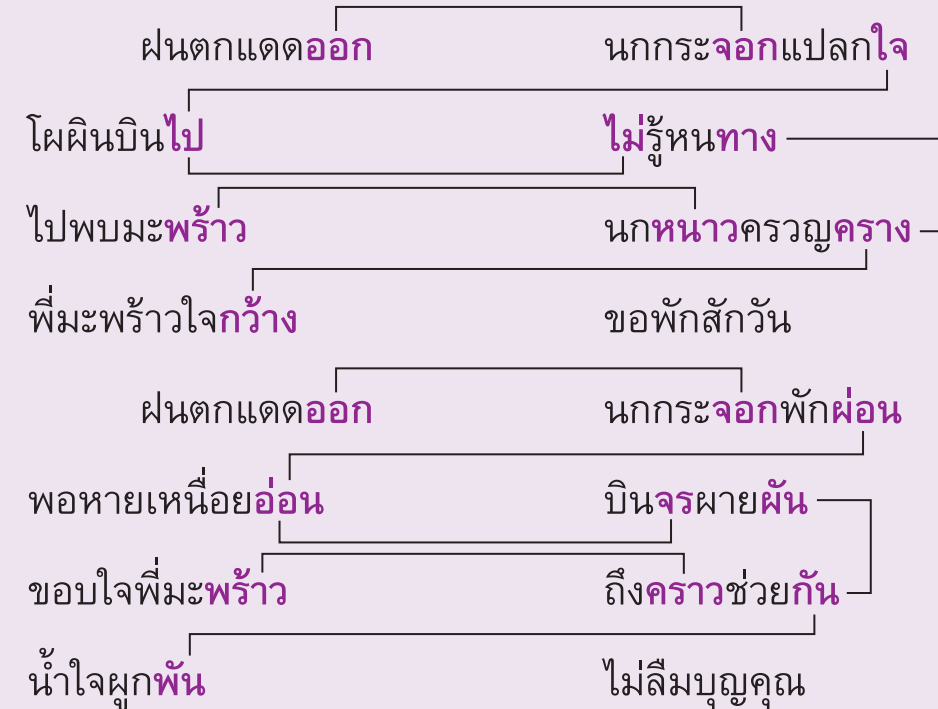
ตัวอย่าง กลอนสี่

วันพระจันทร์เต็มดวง



นารีรัตน์ บุญสม

ฝนตกแดดออก



ฐะปะนีย์ นาครทรรพ

คำถามชวนคิด

- ๑ การอ่านบทกลอนต่างจากการร้องเพลงอย่างไร
- ๒ นักเรียนคิดว่าการฝึกอ่านบทกลอนช่วยให้ขับร้องเพลงได้ไพเราะหรือไม่ อย่างไร
- ๓ บทกลอนที่นักเรียนรู้จักสามารถนำมาสร้างสรรค์เป็นบทเพลงได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

๒ หลักการขับร้องเพลง

การขับร้องเพลงเป็นกิจกรรมสร้างสรรค์ทางดนตรีอย่างหนึ่ง ซึ่งทุกคนสามารถทำได้ และต้องฝึกฝนอย่างถูกต้องและสม่ำเสมอจึงจะร้องเพลงได้ไพเราะ

ขั้นตอนการฝึกขับร้อง

- ๑ เริ่มฝึกฟังเพลง
- ๒ เคาะจังหวะตามเพลง
- ๓ อ่านเนื้อเพลงให้ถูกต้อง
- ๔ ฝึกร้องเพลงโดยไม่เปิดเพลงฟัง
- ๕ ร้องตามเพลงที่เปิดฟัง

หลักการขับร้องเพลงให้ไพเราะ

- ๑ ร้องให้ถูกจังหวะและทำนองเพลง
- ๒ ร้องให้เต็มเสียง แต่ไม่ใช่ตะโกน
- ๓ ออกเสียงเนื้อร้องให้ชัดเจนถูกต้องตามอักขรวิธี ทั้งเสียงพยัญชนะ สระ และคำควบกล้ำ
- ๔ ร้องให้ถูกวรรคตอนของเนื้อเพลง ถ้าร้องไม่ถูกวรรคตอน จะทำให้ขาดความไพเราะ
- ๕ แสดงสีหน้า ท่าทางให้เข้ากับความหมาย จังหวะ และทำนองเพลง

การขับร้องเพลงที่ดี ควรฝึกฟังเพลงก่อน เพราะจะได้รู้ถึงจังหวะและทำนองเพลง รวมถึงสำเนียงการขับร้องอีกด้วย

นักเรียนอาจเริ่มต้นฝึกขับร้องเพลงหลาย ๆ ประเภท เช่น เพลงไทย เพลงไทยสากล เพลงสากล ที่มีจังหวะและทำนองง่าย ๆ และคุ้นเคย ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง เพลงไทย

เพลงนาคราช

เนื้อร้อง แดงรัตน์

ทำนอง ไม่ทราบนามผู้แต่ง

กำลังเล่นสนุกสนุก	ลูกมาแกล้ง
ชอบยื้อแย่งของเล่น	เป็นไหน
พอเพลอเพลอหยิกตี	ทุกทีไป
ไม่มีใครชอบหน้า	ถ้าเกร

โน้ตทางร้อง เพลงนาคราช ชั้นเดียว

- - กำลัง	- - - เล่น	- - สนุก	- สนุก - อื้อ	- เอ้อ - เออ	เอ้อเออเอ็งเออ	- ลูก - มา	- แกล้ง - -
- ล - ล	- - - ล	- - - ช	- ล - -	- ฟ - ช	ล ช ฟ ร	- ด - ร	- ร - -
- ชอบ - ยื้อ	- - - แย่ง	- - - ของ	- เล่น - อื้อ	- เอ้อ - เออ	เอ้อเออเอ็งเออ	- - - เป็น	- ไฉน - อื้อ
- ฟ - ช	- - - ฟ	- - - ฟ	- ฟ - -	- ฟ - ช	ล ช ฟ ร	- ม - ร	- ร - -
- พอ - เพลอ	- - - เพลอ	- - - หยิก	- ตี - อื้อ	- เอ้อ - เออ	เอ้อเออเอ็งเออ	- - ทุกที	- ไป - -
- ล - ตี	- - - ตี	- - - ช	- ล - -	- ฟ - ช	ล ช ฟ ร	- ม - ร	- ร - -
- ไม่ - มี	- - - ใคร	- - - ชอบ	- หน้า - อื้อ	- เอ้อ - เออ	เอ้อเออเอ็งเออ	- - ถ้าเกร	- เเร - -
- ช - ฟ	- - - ฟ	- - - ร	- ฟ - -	- ฟ - ช	ล ช ฟ ร	- ม - ร	- ร - -

เพลงเกิดเป็นไทยตายเพื่อไทย

เนื้อร้อง ท่านผู้หญิงมณีรัตน์ บุนนาค

ทำนอง พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช
บรมนาถบพิตร

เกิดเป็นไทยแล้ว ใจต้องสู้
ศัตรูหน้าไหน ไม่เกรงกริ่ง
เผ่าไทยเดิมล้วน คนใจเด็ด
ต่างรักษาไว้ แดนกำเนิด
ปกครองรักษา ทำหน้าที่
สิ้นเมืองไทยแล้ว ใครอยู่ได้
เผ่าไทยเราพร้อม อาสาสมัคร
เสียงภัยทั้งผอง ปองความดี

ถิ่นไทยเราสู้ เรารักยิ่ง
หากมาช่วงชิง ตายเสียเถิด
แกร่งดังเหล็กเพชร ชูชาติเชิด
เกิดเป็นไทยแล้ว จำใส่ใจ
ห้วงเมืองไทยนี้ ให้ยิ่งใหญ่
ชาติไทยคงไว้ ความเสรี
เด็ดเดี่ยวยิ่งนัก ยอมชีพพลี
ปกป้องปฐพี ตายเพื่อไทย

โน้ตเพลงเกิดเป็นไทยตายเพื่อไทย



เกิด เป็น ไทย แล้ว ใจ ต้อง สู้
ถิ่น ไทย เรา เรา รัก ยิ่ง
ศัต-รุ (ตรู) หน้า ไหน ไม่ เกรง กริ่ง
หาก มา ช่วง ชิง ตาย เสีย เถิด
เผ่า ไทย เดิม ล้วน คน ใจ เด็ด



แกร่งดัง เหล็ก เพชร ชู ชาติ เชิด
ต่าง รัก ษา ไว้ แดน กำ เนิด เกิด เป็น ไทย
แล้ว จำ ใส่ ใจ ปก ครอง รัก ษา ทำ หน้า ที่
ห้วง เมือง ไทย นี้ ให้ ยิ่ง ใหญ่
สิ้น เมือง ไทย แล้ว ใคร อยู่ ได้
ชาติ ไทย คง ไว้ ความ เส
เผ่า ไทย เรา พร้อม อา สา สมัคร
เด็ด เดี่ยว ยิ่ง นัก ยอม ชีพ พลี
เสียง ภัย ทั้ง ผอง ปอง ความ ดี ปก ป้อง ปฐ
พี ตาย เพื่อ ไทย

เพลงจำใจผลไม้

เนื้อร้อง ไม่ทราบนามผู้แต่ง

ทำนอง ไม่ทราบนามผู้แต่ง



จำใจผลไม้
ขุ่นน้อยหน้า
ละมุดลำไย
มะกรูดมะนาว
พักแวงแตงโม

แตงไทยแตงกวา
พุทรามังคุด
มะเฟืองมะไฟ
มะพร้าวส้มโอ
ไชโยให้ฮิ้ว



โน้ตเพลงจำใจผลไม้



คำถาม ขวนคิด



- ๑ นักเรียนจะได้รับประโยชน์ใดจากการฝึกอ่านออกเสียงเนื้อเพลงก่อนฝึกร้องเพลง
- ๒ การอ่านเนื้อเพลงผิดวรรคตอนจะทำให้เกิดผลต่อการร้องเพลงอย่างไร
- ๓ เพราะเหตุใดการร้องเพลงไทยและเพลงไทยสากลจึงมีความแตกต่างกัน
- ๔ ถ้าผู้ร้องออกเสียงเนื้อเพลงไม่ชัดเจนจะมีผลต่อความไพเราะของเพลงหรือไม่ อย่างไร
- ๕ นักเรียนคิดว่าการแสดงสีหน้าท่าทางประกอบขณะร้องเพลงมีข้อดี หรือข้อเสียอย่างไร

กิจกรรม

การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

สมรรถนะสำคัญสำหรับผู้เรียน

- ความสามารถด้าน
- ✓ การสื่อสาร
 - ✓ การคิด
 - ✓ การใช้ทักษะชีวิต
 - การแก้ปัญหา
 - ✓ การใช้เทคโนโลยี

ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

๑. แบ่งกลุ่ม สืบค้นบทกลอนที่มีเสียงของสิ่งต่าง ๆ อยู่ในบทกลอนอย่างน้อย ๓ เสียง แล้วปฏิบัติดังนี้
 - ร่วมกันฝึกอ่านบทกลอน แล้วสร้างสรรค์การแสดงให้สอดคล้องกับบทกลอน โดยแบ่งหน้าที่กันตามความถนัดของนักเรียนแต่ละคนในกลุ่ม และเน้นให้การแสดงมีเสียงต่าง ๆ ประกอบ ซึ่งนักเรียนสามารถทำเสียงด้วยตนเอง หรือใช้เทคโนโลยีในการสืบค้นเสียงต่าง ๆ แล้วนำมาเปิดประกอบการแสดง
 - พุดนำเสนอแนวคิดในการสร้างสรรค์การแสดง และนำเสนอการแสดงหน้าชั้นเรียน
 - ให้เพื่อนกลุ่มอื่นร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำเสนอของกลุ่มนักเรียนว่ามีความไพเราะสวยงาม และสอดคล้องกับบทกลอนหรือไม่
๒. จับคู่กับเพื่อน สืบค้นและฝึกร้องเพลงที่ชื่นชอบคนละ ๑ เพลง แล้วให้คู่ของนักเรียนประเมินผลการขับร้อง จากนั้นให้นักเรียนนำผลการประเมินไปปรับปรุง พัฒนา แล้วออกมาร้องเพลงหน้าชั้นเรียน โดยพูดสรุปถึงสิ่งที่ตนเองได้พัฒนาจากการประเมิน รวมถึงประโยชน์ของการท่องกลอนและร้องเพลง

รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	ดี 😊	พอใช้ 😊	ควรปรับปรุง 😊
๑) การร้องตามเนื้อร้อง			
๒) การร้องตามจังหวะและทำนอง			
๓) การแบ่งวรรคตอนของเนื้อร้อง			
๔) การออกเสียงอักขระถูกต้อง			
๕) การแสดงสีหน้า ท่าทาง			

คำถาม

บูรณาการสู่ชีวิต

- ๑ หากต้องการร้องเพลงในกิจกรรมสำคัญของครอบครัว นักเรียนจะเลือกร้องเพลงใด และมีวิธีขับร้องอย่างไร
- ๒ นักเรียนมีเทคนิควิธีในการร้องเอื้อนให้ไพเราะได้อย่างไร
- ๓ จากเพลงที่ได้ฝึกขับร้องมา นักเรียนชอบร้องเพลงใดมากที่สุด เพราะเหตุใด

กิจกรรม นำสู่การเรียนรู้



จากภาพ ควรเลือกใช้เพลง
ประเภทใดมาประกอบ
กิจกรรมเข้าจังหวะ

สาระสำคัญ

การปฏิบัติกิจกรรมทางดนตรีและการเคลื่อนไหวประกอบเพลง ช่วยทำให้อารมณ์ของเรา
ผ่อนคลายและเกิดความสุขสนุกสนาน เพลิดเพลินอีกด้วย



๑ การขับร้องเพลงและการเคาะจังหวะ

การขับร้องเพลงเป็นกิจกรรมทางดนตรีอย่างหนึ่ง
ซึ่งผู้ขับร้องจะต้องเรียนรู้หลักการร้องและการเคาะ
จังหวะที่ถูกต้อง จึงจะขับร้องเพลงได้อย่างไพเราะ



▲ จิ่ง เป็นเครื่องกำกับจังหวะที่สำคัญ
ในดนตรีไทย

๑. การขับร้องเพลงไทย

เพลงไทยเป็นเพลงที่มีลักษณะเฉพาะ โดยมีการร้องเอื้อน (การออก
เสียงไปตามทำนองเพลงโดยไม่มีเนื้อร้อง) และใช้จิ่งเป็นเครื่องกำกับจังหวะ

จังหวะของจิ่งมี ๓ รูปแบบ คือ จังหวะชั้นเดียว จังหวะสองชั้น และ
จังหวะสามชั้น เพลงไทยที่ควรฝึกขับร้องและฝึกเคาะจังหวะมีหลายเพลง เช่น
เพลงลาวดวงเดือน เพลงลาวสมเด็จ

ตัวอย่าง เพลงไทย

เพลงลาวดวงเดือน

พระนิพนธ์ใน พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นพิไชยมหินทโรดม (พระองค์เจ้าเพ็ญพัฒนพงษ์)

ไอ้ละหนอ
พี่มาเว้า
ไอ้ดีกลั้วหนอ
อกพี่เป็นห่วง

ขอลาแล้ว
เฮ้อ เออ เอ้อ เอ้อ
เฮ้อ เออ เอ้อ เอ้อ
พี่นี้รักเจ้าหนอ
จะหาไหนมาเทียม

หอมกลิ่นเกสร
หอมกลิ่นคล้าย
หอมกลิ่นกรุ่นครัน
เนื้อหอมทราชมชย

ดวงเดือนเอย
รักเจ้าสาวคำดวง
พี่ขอลาล่วง
รักเจ้าดวงเดือนเอย
เจ้าแก้วโกสุม
เฮ้อ เออ เออ เออ
เฮ้อ เออ เออ เอ้อ
ขวัญตาเรียม
ไอ้เจ้าดวงเดือนเอย (ซ้ำ)

เกสรดอกไม้
คล้ายเจ้าสุของเรียมเอย } (ซ้ำ)
หอมเนิ่นยังบ่เลย
เอ๋ยเราละเห่นอ (ซ้ำ)

โน้ตทางร้อง เพลงลาวดวงเดือน สองชั้น

ท่อนที่ ๑	-----	-----	--- ไร่	- ละ - นอ	-----	-----	- ดว - เดือน	--- เอย	กลับต้น
	-----	-----	-- ช ม	-- ช ด	-----	-----	- ล - ล	ช ม - ช	
	-----	-----	--- พี่	-- มา เว้า	--- รัก	-- เจ้า สาว	--- คำ	--- ดว	
	-----	-----	-- ช ม	-- ด ล	- ช - ช	-- ด ม	- ช - ม	ร ด - ร	
	-----	-----	- ไร่ - ดิก	- แล้ว - นอ	-----	- พี่ - ขอ	--- ลา	--- ล่วง	
	-----	-----	- ล ช ด	- ม ร ม	- ช - -	- ร ด ร	- - ช ร	ม ร ด ล	
	-----	- ออก - พี่	-----	- เป็น - ห่วง	--- รัก	- เจ้า - ดว	--- เดือน	--- เอย	
	-----	- ด - ม	-----	- ช - ล	--- ด	- ช - ล	- - ด ช	- ล ช ช	
	-----	- ออก - พี่	-----	- เป็น - ห่วง	--- รัก	- เจ้า - ดว	--- เดือน	--- เอย	
	-----	- ด - ม	-----	- ช - ล	--- ด	- ช - ล	- ด ร ม	- ร - ด	
ท่อนที่ ๒	-----	-----	- ขอ - ลา	--- แล้ว	-----	- เจ้า - แก้ว	--- โก	--- สุม	ซ้ำ กลับต้น
	-----	-----	- ม ช ร	ม ร ด ร	-- ด ล	- ช - ด	- - ม ร	ม ร ม ช	
	(ด ร ด ล	ด ช ล ด)	-- ด ล	- ช ล ด**	(ช ล ช ม	ช ร ม ช)	-- ช ม	- ร ม ช**	
	(ด ร ด ล	ด ช ล ด)	-- ด ล	- ช ล ด**	(ด ร ด ล	- ช - ม	- - ด ล	ช ล ช - ม**	
	-----	--- พี่	-----	- นี้ - รัก	-- เจ้า นอ	-----	- ขวัญ - ดา	--- เรียม	
	-----	- ช - ด	-----	- ม ร ม	-- ร ช	-----	- ม ช ม	ร ด - ร	
	-----	- จะหาไหน	-----	- มา - เทียม	--- ไร่	- เจ้า - ดว	--- เดือน	--- เอย	
	-----	- ม ช ช	-- ล ช	- ม - ร	-- ด ล	- ช - ล	--- ร	ม ร ม - ร ด	
	-----	-----	- หอม - กลิ่น	- เก - สร	-----	-----	- เก - สร	- ดอก - ไม้	
	-----	-----	- ล ด ม	- ล ช ล ด	-----	-----	- ล ช ด	- ล ช ล ช ม	
ท่อนที่ ๓	-----	--- หอม	-----	- กลิ่น - คล้าย	--- คล้าย	-- เจ้า ส	-- ของเรียม	--- เอย	ซ้ำ กลับต้น
	-----	--- ล ด	-----	- ม - ล	--- ล	-- ช ด	- - ด ล	ช ม - ช	
	-----	-----	- หอม - กลิ่น	- เก - สร	-----	-----	- เก - สร	- ดอก - ไม้	
	-----	-----	- ล ด ม	- ล ช ล ด	-----	-----	- ล ช ด	- ล ช ล ช ม	
	-----	--- หอม	-----	- กลิ่น - คล้าย	--- คล้าย	-- เจ้า ส	-- ของเรียม	--- เอย	
	-----	--- ล ด	-----	- ม - ล	--- ล	-- ช ด	- - ด ล	ช ม - ช	
	-----	-----	- หอม - กลิ่น	- กรุ่น - ครัน	-----	- หอม - นั้น	--- ย้ง	- บ - เลย	
	-----	-----	- ล ด ม	- ม - ช	-----	- ล ด ล	- ช - ม	- ร - ด	
	-----	- เนื้อ - หอม	-----	- ทรา - ม - เอย	--- เอย	--- เรา	-----	- ละ - เหนอ	
	-----	- ม ร ช	-----	- ม ร ด	--- ด	ร ด - ช	ล ช ม ช	- ล - ด	

* เมื่อร้องในท่อนที่ ๑ จบแล้ว และกลับมาร้องในท่อนที่ ๒ ให้เปลี่ยนทำนองร้อง ๒ บรรทัดสุดท้าย หมายเลข ๑ เป็น หมายเลข ๒

** ลูกล่อ หมายถึง การร้องล้อตามเสียงดนตรี

๒. การขับร้องเพลงไทยสากล

เพลงไทยสากลเป็นเพลงที่มีจังหวะและทำนองง่าย ๆ และเป็นเพลงที่มีจังหวะต่างจากเพลงไทย ซึ่งนักเรียนสามารถฝึกขับร้องเพลงและฝึกเคาะจังหวะได้หลายเพลง เช่น เพลงฝนตกสუსสย เพลงเดิน และเพลงพรปีใหม่ ซึ่งเป็นเพลงพระราชนิพนธ์

ตัวอย่าง เพลงไทยสากล

เพลงฝนตกสუსสย

เนื้อร้อง สุกรี ไกรเลิศ

ทำนอง สุกรี ไกรเลิศ



ฝนตกสย สย
กรุ่ง กริ่ง กรุ่ง
ยามนี้แหละทวยเอ๋ย
เกรง เกร็ง เกร็ง เกร็ง เกร็ง

เจ้าทวยไปไหนกลางทุ่ง
นั้นลุงละเขาสูงไปเอง
ที่เคยเห็นเขาชมว่าเก่ง
เจ้าเองจะรู้ตัวหรือเปล่า

โน้ตเพลงฝนตกสუსสย

ฝน ตก สย สย เจ้า ทวย ไปไหนกลาง ทุ่ง

กรุ่ง กริ่ง กรุ่ง นั้น ลุง ละเขาสูง ไป เอง

ยาม นี้ แหละ ทวย เอ๋ย ที่ เคย เห็น เขา ชม ว่า เก่ง

เกรงเกรงเกรงเกรง เกร็ง เจ้า เอง จะ รู้ ตัว หรือ เปล่า

เพลงเดิน

เนื้อร้อง พลตรี หลวงวิจิตรวาทการ

ทำนอง พลตรี หลวงวิจิตรวาทการ

(สร้อย) เดิน เดิน เดิน
เดิน เดิน เดิน
เดิน เดิน เดิน
อย่ายอมแพ้ใครชาติไทยต้องเดิน
ถ้าหวังก้าวหน้าเราต้องพากันเดิน
อย่าท้อทางไกลขอให้ไทยเจริญ
มาเพื่อนไทยมาร่วมน้ำใจสมานฉันท์
ไปตายดาบหน้า เพื่อนไทยจงมาให้พร้อมเพรียงกัน
พบหนามเราจะฝ่า พบป่าเราจะฟัน
พบแม่น้ำขวางกั้น เราจะว่ายข้ามไป



โน้ตเพลงเดิน

โน้ตเพลงเดิน

(ดนตรี) เดิน เดิน เดิน อย่า ยอม แพ้
ใครชาติไทยต้อง เดิน เดิน เดิน ถ้า หวัง ก้าว หน้า เราต้องพา กัน
เดิน เดิน เดิน เดิน อย่า ท้อ ทาง ไกล ขอ ให้ ไทย เจริญ
มา เพื่อน ไทย มา ร่วม น้ำ ใจ ส มาน ฉันท ไป
ตาย ดาบ หน้า เพื่อน ไทย จง มา ให้ พร้อมเพรียง กัน พบ
หนาม เรา จะ ฝ่า พบ ป่า เรา จะ ฟัน พบ แม่
น้ำ ขวาง กั้น เรา จะ ว่าย ข้าม ไป

เพลงพรปีใหม่

เนื้อร้อง พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ

ทำนอง พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช
บรมนาถบพิตร

สวัสดีวันปีใหม่พา
ทุกข์ยามดีเปรมปรีดิ์ชื่นชม
ข้าวิงวอนขอพรจากฟ้า
โปรดประทานพรโดยปราณี
ให้บรรดาปวงท่านสุขสันต์
ให้รุ่งเรืองในวันปีใหม่
ตลอดปีจงมีสุขใจ
ให้สิ้นทุกข์สุขเกษมเปรมปรีดิ์

ให้บรรดาเราท่านรื่นรมย์
ต่างสุขสมนิยมยินดี
ให้บรรดาปวงท่านสุขศรี
ให้ชาวไทยล้วนมีโชคชัย
ทุกวันทุกคืนชื่นชมให้สมฤทัย
ผองชาวไทยจงสวัสดิ์
ตลอดไปนับแต่บัดนี้
สวัสดีวันปีใหม่เทอญ

* พระราชนิพนธ์ หมายถึง แต่งหนังสือ แต่งเพลง

โน้ตเพลงพรปีใหม่

โน้ตเพลงพรปีใหม่

ส - วิส ดี วัน ปี ใหม่ พา ให้ บรรดาเราท่าน รื่นรมย์
ทุกข์ยามดี เปรมปรีดิ์ ชื่นชม
ข้าวิงวอนขอพรจากฟ้า ให้บรรดาปวงท่านสุข
ศรีโปรดประทานพรโดยปราณี ให้ชาวไทยล้วนมีโชคชัย
ให้บรรดาปวงท่านสุขสันต์
ทุกวันทุกคืนชื่นชมให้สมฤทัย
ให้รุ่งเรืองในวันปีใหม่
ผองชาวไทยจงสวัสดิ์
ตลอดปีจงมีสุขใจ
ตลอดไปนับแต่บัดนี้
ให้สิ้นทุกข์สุขเกษมเปรมปรีดิ์
ส - วิส ดี วัน ปี ใหม่ เทอญ